

Redactioneel

¡Cómo No!, het informatieblad over de stedenband, wordt uitgegeven door de Stedenband Tilburg-Matagalpa.

¡Cómo No! verschijnt vier maal per jaar met een oplage van 800 exemplaren.

Voor een gratis abonnement kunt u zich wenden tot de Stedenband Tilburg-Matagalpa:

Adres: Spoorlaan 346
 5038 CC Tilburg

Tel: 013-5368706

E-mail: stedenband@tilburg-matagalpa.nl

Web: www.tilburg-matagalpa.nl

Bank: 2783514

De Stedenband is geregistreerd bij ANBI (Algemeen Nut Beogende Instellingen).

Redactie

Marian van Stiphout

Toon Oomen

Miranda van der Klaauw

Ans Scheffers

Adje van Hirtum

met speciale dank aan Coen en Louise

Lay-out

HD ontwerp • Tilburg • www.hdontwerp.nl

Foto en vormgeving voorpagina

Louise Donjacour, Nicaragua 1983

Detail van een schilderij -uit een serie van acht- die Louise maakte ter gelegenheid van de Nicaraguawek in 1983. De serie had verschillende thema's. Dit schilderij: De rol van de VS - Ronald Reagan en de Contra-affaire.

Drukwerk

Drukkerij Mezclado

Afwerking

de Bundel

ISSN: 0920 2315

Huttentut

In Matagalpa is een roterend fonds opgezet om *cocinas de kerosén* te promoten naast houtbesparende fornuizen, want voor die fornuizen is -hoewel aanzienlijk minder- nog behoorlijk wat hout nodig. Wij vertaalden dat *cocinas de kerosén* aanvankelijk met kerosinefornuisjes, wat natuurlijk onzin is, er gaat gewoon petroleum in. Kerosine is voorbehouden aan vliegtuigen. Jammer, want hoewel kerosine een zuiverder soort petroleum is, is het gek genoeg veel goedkoper. Dat komt omdat er geen accijns op zit. Lekker voor de luchtvaartsector... Maar ook kerosine is gemaakt van aardolie en de wereldwijde oliereserves zijn binnenkort uitgeput, vreest men. Vreest ook KLM. Vandaar dat KLM onlangs een kapitaal aan biobrandstof -plantenolie- in een Boeing 747 pompte om te testen of je daarmee ook in de lucht kon blijven. Die biobrandstof was gemaakt van huttentut, een iel plantje uit de kruisbloemenfamilie met minuscule zaadjes waar olie -de biobrandstof- uit geperst kan worden. Fantastisch toch? Ik kijk naar een foto van het plantje en vraag me af hoeveel huttentutten je nodig hebt om van Amsterdam naar Managua te vliegen. Tijdens het taxiën verbruikt een 747 gemiddeld een liter per seconde. Tijdens het starten verbruikt hij maar liefst twaalf liter per seconde. Het kost 25 duizend liter om hem naar tien kilometer hoogte te krijgen en ieder uur vliegen op die hoogte kost nog eens tienduizend liter. Meer dan honderdduizend liter olie voor een enkeltje Managua! Waar moet al die huttentut gaan groeien? Nederland is vol. In de 'beschaafde landen' is alle bruikbare grond bezet. Het zal de derde wereld wel weer worden, die is altijd de klos. Alleen al in Nicaragua liggen tienduizenden hectares dode grond, zwaar aangetast door pesticiden, erfenis van de katoen in monocultuur.

Hoe gaan we mensen in Afrika, Latijns-Amerika of Azië uitleggen dat er op hun land geen mais, rijst of gierst groeit maar huttentut? Nee, niet voor hun hongerende kinderen ... Hoe moet ik Nicaraguanen uitleggen dat ze niet een paar boompjes mogen kappen voor hun houtfornuis, terwijl luchtvaartmaatschappijen wie weet hoeveel hectares huttentut mogen oogsten om een groep 'bevoorrecht' naar hun vakantieadres op Isla Margarita te vliegen? Zouden we volgend jaar dat vliegen niet eens kunnen laten?

I'm dreaming of ...

Gelukkig 2010!

Marian

Inhoud

'Koffie zorgt voor verbroedering'	Tanne Gielen	3
Economische crisis ook voelbaar in Matagalpa	Martijn van Tilburg	4
Wethouder zwengelt discussie aan	Miranda van der Klaauw	5
'Thuis, in Matagalpa, pakken we ze'	Frans Couwenberg	6
Onderwijscollega's in Matagalpa praten honderduit	Toon Oomen	8
Back in Town [4-slot]	Rob Muller	10
Een land van niks; Nicaragua nu	Bart	12
Wat weten we nou eigenlijk van Matagalpa? [3]	Jaques Weijters	13
Casa Materna	Els van Wijk	15
Kort nieuws		16
Wens		18
De inspiratiebron [4]	Jan Vugts	19
Herinneringen aan roerige tijden in Matagalpa	Jos van der Sterren en An van Dixhoorn	20
De kleine verhalen	Marjo Frenk	21
Beste mensen	Jan Timmermans	22
Bij 'ons moeder'	Olga Coolen	23
Mijn reis naar Matagalpa	Riek Flipse	24
Rosalba!	Rimke van der Geest	25
25 jaar affiches		26
Dé foto van ¡Cómo No!	Alief fotografie	28

'Koffie zorgt voor verbroedering'

Begin dit jaar werd kunstcollectief Tilburg CowBoys benaderd om het jubileum van de Stedenband Tilburg-Matagalpa op een bijzondere wijze vorm te geven. Het resultaat is een opvallend ruilproject waarin zowel Tilburgers als de inwoners van Matagalpa een belangrijke rol spelen.

Tilburg CowBoys is een bekend multidisciplinair gezelschap dat sinds 2002 diverse opzienbarende projecten heeft georganiseerd. Terugkerende thema's zijn ruilen en het samenspel tussen high en low culture. Het collectief bestaat uit Hans d'Olivat, Chris Gribling en Sander van Bussel. De laatste twee zijn de bedenkers van het 'koffiekopjes ruilproject', dat zij hebben ontworpen naar aanleiding van het vijftienvijftig jarig bestaan van de Stedenband. Sander: 'We zijn gevraagd om iets te bedenken voor het jubileum. We wisten vrij weinig over Nicaragua, maar ontdekten al gauw dat koffie er essentieel is. Het is de economische motor van het land. Hoewel in Nederland geen koffieplantages zijn, is koffiedrinken ook hier een belangrijk ritueel. Het zorgt voor verbroedering. En dat vonden we een mooi uitgangspunt voor dit project.'

Concept

Normaal gesproken wordt er een concept bedacht door Tilburg CowBoys en nemen ze zelf de uitvoering voor hun rekening. Dit keer werd echter de hulp ingeroepen van diverse vrijwilligers van de Stedenband om het koffiekopjesproject uit te voeren. Er werd langs de deur gegaan in verschillende wijken in Tilburg en gevraagd aan de bewoners om een koffiekopje te ruilen met iemand in Matagalpa. Belangrijk was dat er een speciaal verhaal bij het kopje hoorde. De reacties waren zeer

divers. Van emotionele herinneringen aan een overleden echtgenoot tot 'het stond ineens op mijn vensterbank': elk koffiekopje heeft zijn eigen verleden.

Portretten

De tientallen kopjes die zijn verzameld in Tilburg hebben een andere eigenaar gekregen. Een delegatie, die in april en mei dit jaar Matagalpa heeft bezocht, heeft ze namelijk met veel enthousiasme geruild tegen Nicaraguaanse exemplaren. Zoals Tilburg CowBoys heeft bedacht, is ieder kopje met zijn of haar eigenaar gefotografeerd. Het resultaat is een mooie serie portretten, waarin telkens twee mensen naast elkaar zijn afgebeeld en het ruilen bijna letterlijk lijkt te gebeuren.

Geslaagd project

Tilburg CowBoys kijkt terug op een geslaagd project. Chris en Sander: 'Het is de eerste keer dat we de uitvoering van ons concept volledig hebben uitbesteed. De Stedenband Tilburg - Matagalpa heeft ons idee als het ware geadopteerd. Toen alle foto's uit zowel Tilburg als Matagalpa terugkwamen, hebben we ruim zestig dubbelportretten vormgegeven. De cirkel is weer rond.'

Tanne Gielen

Tilburg CowBoys kreeg een paar jaar geleden veel aandacht met *TafelGenoten*, een dvd voor de met kerst eenzaam: zes tafelgenoten eten vanachter het televisiescherm met hen mee. Onlangs, op 20, 21 en 22 november, organiseerde Tilburg CowBoys *Autosalon*, een cultuurfestival over de haat-liefdeverhouding tussen mens en auto. Drie dagen lang stond de onderste etage van de parkeergarage aan het Pieter Vreedeplein in het teken van auto's. Kijk voor andere 'gedane zaken' en voor meer informatie op www.tilburgcowboys.nl

Tilburg CowBoys
foto: Camiel Donders

kopjes uit Matagalpa
foto: Francine van Werde

Economische crisis ook voelbaar in Matagalpa

Begin vorig jaar vertrok Martijn samen met Rosalie, Wieneke en Jesse naar Matagalpa om daar enkele maanden stage te lopen; Rosalie en Wieneke bij het Centro de Recuperación Nutricional, een centrum voor ondervoede kinderen, en Jesse en Martijn bij Las Hormiguitas, een lokale organisatie die met straatjongeren werkt. Ze probeerden in kaart te brengen welke jongeren niet naar school gaan en ze te stimuleren dit wel te doen. Onlangs heeft Martijn opnieuw Matagalpa bezocht. Zijn belevenissen zijn te volgen op zijn reislog. Hieronder een stuk van deze log.

De economische crisis is overal zichtbaar. Je ziet en hoort het op het nieuws. Je ziet en hoort het in je omgeving. In Nederland werden twee vrienden van me ontslagen. Ook hier zie ik dat de crisis de mensen treft.

Ik ben al weer drie keer langs geweest bij Las Hormiguitas, waar ik in 2008 stage heb gelopen. Bij de eerste ontmoeting (met alleen de medewerkers) had ik uiteraard bonbons en cola voor hen meegenomen, zodat ik ze niet bij voorbaat teleur zou stellen. Mijn verwelcoming werd zeker gewaardeerd. 'En Martijn, waarom kom je altijd als laatste bij Las Hormiguitas langs? Zijn we niet belangrijk genoeg?' Het sarcasme zat er weer lekker in. Maar dat ben ik wel van hen gewend. Ondertussen had ik al weer een half uur hun langdurige vergadering (van negen tot halfeen) onderbroken. Aan het eind vroegen ze me of ik de week er op weer wilde komen. Ik zei dat ik probeerde een gaatje vrij te maken in mijn drukke schema hier.

Ik deed wat ideeën op voor de nieuwe kalender van Las Hormiguitas die zij jaarlijks maken en verkopen. Ik raakte ook in gesprek met de coördinatrice over de ontwikkelingen binnen de organisatie. Het aantal kinderen en jongeren is gruwelijk gestegen. Ik vroeg hoe dat kwam. Volgens hen had dit te maken met de crisis. Las Hormiguitas zit vlakbij Mercado Guanuca. Op deze markt werken veel kinderen die ook naar Las Hormiguitas komen. Omdat de prijzen zijn gestegen, kunnen veel gezinnen niet meer rondkomen. Dit heeft weer als gevolg dat de kinderen meer moeten werken en het aantal straatkinderen groeit. De vicieuze cirkel. Meer werkende kinderen betekent meer werk voor Las Hormiguitas. De psycholoog van de organisatie heeft er ook extra werk bij. Zij liet mij een nieuwe ruimte zien die is ingericht voor spreekuren. Ook dit blijkt noodzakelijk. Veel kinderen en jongeren zijn momenteel slachtoffer van seksueel misbruik of fysiek geweld.

De volgende dag ging ik met de mobiele school van Las Hormiguitas naar de vuilnisbelt waar zowel kinderen als volwassenen werken. Ik schrok erg van de situatie. In 2008 was ik er meerdere malen geweest. Maar het aantal hier werkende kinderen en volwassenen is verdubbeld. Ook bleken er momenteel 250 families te wonen. Ik heb me laten vertellen dat dit ook met de economische crisis te maken heeft. Toen we terugkeerden, kwam ik in een vervelende sfeer terecht. De jongens van de vuilnisbelt, die een lift van ons kregen, werden plotseling erg agressief. Een van de verantwoordelijken van de auto dreigde dat wanneer er iets met de auto zou gebeuren zij er verantwoordelijk voor gesteld zouden worden. Ook dreigde hij met de politie. Dit maakte de jongens alleen maar agressiever. De man werd een paar keer geslagen met vuist en stok. Gelukkig overkwam de rest verder niks.

Martijn van Tilburg

dit artikel en de foto's zijn -enigszins aangepast- van Martijn's reislog overgenomen

Martijn in Matagalpa

Wethouder zwengelt discussie aan

Onze wethouder Gon Mevis kon op 10 oktober de talkshow niet bijwonen, maar was wel 'live' in de zaal met een videoboodschap. Daarin gaf hij ons, na zijn felicitaties en complimenten te hebben uitgesproken, drie punten mee: 'houd de vriendschapsband vast, probeer te verbreden naar nieuwe segmenten in de Tilburgse samenleving en meng je wat meer in de politieke discussie over Latijns-Amerika en ontwikkelingsamenwerking'. Ik wil graag op persoonlijke titel een duit in het zakje doen en nodig anderen van harte uit om dit ook te doen!

Laat ik beginnen met goed nieuws. In oktober, tijdens het bezoek van onze partners Manuel Márquez en Elena Marengo, hebben we zaken gedaan met de Rabobank Tilburg. De Rabobank wil twee economische projecten in Matagalpa gaan ondersteunen: het opzetten van een koffiebrandery voor de nationale markt op korte termijn en het ondersteunen van boeren in de cacaosector op de wat langere termijn. Op dit moment wordt hard gewerkt aan het concreter maken van deze voorstellen, zodat we er in de volgende *¡Cómo No!* meer over kunnen vertellen. Een mooi voorbeeld van verbreding én ontwikkelingssamenwerking anno 2009. Want natuurlijk weten wij ook dat alleen maar geld geven aan 'sociale' projecten op de lange termijn weinig oplost. Daarom investeren we in onderwijs, in scholing, in kredietprogramma's én in projecten die helpen de millenniumdoelen te bereiken. Maar vergeet niet dat veel organisaties die in Nederland actief zijn in het maatschappelijk middenveld subsidie krijgen van de overheid. Zo gek is het dus niet om organisaties die dit in Matagalpa doen te ondersteunen, zo lang zij goede dingen doen en resultaten boeken. Daar letten wij op en daarover gaan we met hen het gesprek aan.

Dan over het politieke. In de beginjaren was onze sympathie voor de sandinisten duidelijk. De meeste

comités en stedenbanden zijn immers opgericht omdat het sandinisme mensen over de hele wereld inspireerde. Zij hadden een dictator verdreven en wilden voor iedereen een beter leven, een betere toekomst. Tijdens de omslag in de jaren negentig (toen de liberalen aan de macht kwamen) bleek duidelijk dat onze Stedenband een niet-gouvernementele organisatie (ngo) is en geen politieke organisatie. Anders hadden wij onszelf immers wel opgeheven. Ook onze partnerorganisatie Comité Mano Vuelta is een onafhankelijke organisatie.

Sinds de terugkeer van Ortega (in 2007) hebben wij kritisch verslag gedaan van zijn plannen, zijn beleid en zijn werkwijze. De fraude bij de gemeenteraadsverkiezingen eind 2008 hebben wij afgekeurd, maar de situatie in Matagalpa gaf geen aanleiding te twijfelen aan het gekozen bestuur. Daarnaast hebben alle stedenbanden tussen Nederland en Nicaragua samen geconcludeerd dat je, zeker op lokaal en persoonlijk niveau, beter in gesprek kunt blijven dan de samenwerking beëindigen. Ook minister Koenders en de Nederlandse Ambassade in Nicaragua steunen deze lijn. Provoceren, zoals de liberaal Van Baalen doet, heeft nog nooit geholpen. Dus hier geldt wat ook in de jaren negentig gold: wij gaan door met het steunen van lokale organisaties met goede projecten om de situatie in Matagalpa te verbeteren, voor vrouwen, voor kinderen, voor mensen met een beperking, voor het milieu en voor de werkgelegenheid. Helaas is dat nog steeds hard nodig. En laat er geen misverstand over bestaan: ontwikkelingssamenwerking is politiek. Mensen en organisaties die de wereld willen verbeteren, de welvaart willen verdelen en (kans)armen een recht willen geven op een normaal bestaan, nemen een politiek standpunt in. Maar dat doen degenen die dat allemaal niet willen ook. Wie volgt?

Miranda van der Klaauw

talkshow op 10 oktober met Kees Hudig, Maja Haanskorf en Ronald van der Hijden
foto: Harri Aarts

Gon Mevis 's avonds tijdens de jubileumviering
foto: Gé Mooren

'Thuis, in Matagalpa, pakken we ze' Slotdag 25-jarig bestaan

Hoogtepunt van ons jubileumjaar lag bij de viering op tien oktober in Zaal 16. Maanden geleden hadden Ingrid van den Hout, Wil Boonman en Toon Oomen de voorbereiding ter hand genomen. Een prima locatie werd vastgelegd en een uitstekende partner werd gevonden om het inhoudelijke gedeelte van de feestdag mede vorm te geven. Een week later zou de slotdag feestelijk gevierd worden met een voetbalwedstrijd en 'n borrel met hapjes.

Een donker randje

Wat een feestdag had moeten zijn, kreeg onverwacht een naar vervolg. Bij een onverwachte beweging in het veld tijdens de wedstrijd LONGA-veteranen tegen Matagalpa verdraaide Frans van Hoek zijn enkel. Brak daarbij zowel scheenbeen als kuitbeen en scheurde zijn enkelbanden. Hij zal binnenkort een operatie moeten ondergaan. Het herstel zal naar verwachting nog wel een tijdje gaan duren. En dat terwijl alle ingrediënten aanwezig waren voor een fantastisch slot van onze jubileumdagen.

Al maanden was Herman Fitters in de weer geweest een Matagalpa-voetbalelftal op de been te brengen. Naast een aantal 'jonge honden' (Floris, Niek, Lucas, Stijn, Rob) en enkele Matagalpa-routiniers (Herman en Frans) wist hij een paar prominenten te strikken. Behalve Gon Mevis (wethouder van GroenLinks) vond Herman zelfs een paar grote namen uit de rijke Tilburgse voetbalhistorie bereid een uur de naam van Matagalpa hoog te houden. Bud Brocken (oud-international), Mister Willem II oftewel John Feskens, alias d'n Beitel en Raymond Victoria (oud-eerste-elftalspeler van Willem II). Jos Mathijsen (de vader van international Joris) en Jeroen van Grunsven (keeper uit LONGA 6) completeerden dit sterrenelftal. Strijd ging geleverd worden met spelers die in het verre en recente

verleden de eer van LONGA hoog hielden: de LONGA-veteranen. De Mujeres van de Stedenband namen de gelegenheid te baat, aandacht te vragen voor hun sportproject in Matagalpa en zorgden voor een passende loterij. Uren tevoren toverden ze de kantine van LONGA om in een aantrekkelijke ruimte om na de wedstrijd wat te borrelen en de laatste dag van ons jubileumfeest te vieren. Len, Anneke, Diny, Wilma en Cil zetten een prestatie van formaat neer.

Luide aanmoedigingen

Al een uur voor aanvang van de wedstrijd meldten de prominenten zich. Na het omkleden, een broodnodige massage door Renskje en Jeske en inspirerende woorden in de kleedkamer van de geleidingscoach, betraden de spelers het hoofveld. Daar werden ze ontvangen door Jace van de Ven

teamfoto
foto's: Gé Mooren

heerlijk smullen 2800 euro

(schrijver-journalist), die op zijn bekende, ludieke wijze de spelers introduceerde. Na de teamfoto door Gé Mooren, hoffotograaf van deze dag, werd het tijd voor de aftrap. Deze werd verricht door onze gast uit Matagalpa, Manuel Márquez. Onder luide aanmoedigingen van het publiek ging het Matagalpa-team voortvarend van start. Na zo'n twintig minuten spelen werd na een combinatie van Niek en Rob de bal vrijgespeeld aan Gon, die onberispelijk de 1-0 liet aantekenen. De acties in het veld werden steeds gevolgd door snedig commentaar van onze voormalige stadsdichter. Het team met de oud-Willem II-ers kreeg steeds meer grip op het spel. Routine op eredivisieniveau verloochent zich niet. Met fanatieke voetballers als Gon, Frans en Herman en de aanstormende 'Matagalpa-jeugd' bleven we aan de goede kant van de score. Tot ongeveer vijf minuten voor de rust de ongelukkige actie van Frans van Hoek een domper zette op het geheel. Met pijn in het hart en in zijn been moest Frans naar het ziekenhuis. Het elftal had de rust nodig om enigszins bij te komen van deze tegenslag. Tijdens die rust werd men nog geïnterviewd door studenten van Fontys-journalistiek, die wellicht gaan afstuderen op een reportage van deze Matagalpa-activiteiten.

Smullen

In de tweede helft konden we nog volop genieten van de strijd die gelijk op ging. Een geweldige hagelbui met daarna een prachtige regenboog deed de toeschouwers naar de overdekte tribune vluchten. Naar het einde toe drong LONGA steeds meer aan op een tegendoelpunt. Tien minuten voor het slot van de wedstrijd werd de 1-1 gescoord. Een terechte uitslag van een sportieve wedstrijd die uitstekend geleid werd door Theo Snels en Corné Verharen. Na het douchen sprak Raymond Victoria: 'Jongens, uit tegen LONGA is altijd moeilijk, dus een gelijkspel hier is prima. Over twee weken thuis in Matagalpa pakken we ze'. Het tekende de sfeer en de betrokkenheid van deze speler bij de wedstrijd. In de kantine van LONGA was het inmiddels gezellig druk met supporters en belangstellenden. Diverse vrijwilligers hadden tevoren hun uiterste best gedaan om thuis Nicaraguaanse hapjes te maken. Een grote tafel met de heerlijkste Nica-tapas stond voor iedereen klaar. Smullen bij een lekker glaasje bier, wijn of fris. De feestvreugde werd nog verhoogd door de komst van Hein van Oirschot, die namens de 'Stichting Gerrit Brokx' een bedrag van 2800 euro kwam aanbieden, bestemd voor de bouw van de Clinica Materna in Matagalpa. Ik maakte van de gelegenheid gebruik om alle vrijwilligers van harte te bedanken voor hun werk tijdens deze jubileum-middag. Vooral aan Herman Fitters was het succes te danken. En Frans ... van harte beterschap.

Frans Couwenberg

massage voor Raymond Victoria

Onderwijscollega's in Matagalpa praten honderduit

In mei 2009 waren we op bezoek in Matagalpa. Uiteraard werd er een ontmoeting gepland met onze collega-leerkrachten van Anden, de onderwijsvakbond. Het was op de één na laatste dag. De verwachtingen waren misschien wel té hoog gespannen.

Rond twee uur liepen enkele mensen al rond, gewend als ze zijn aan wachten, wachten en nog eens wachten. De zaal werd in orde gemaakt, koffie stond klaar, wat water, mooie kledjjes op de tafels en gehuurde witte plastic stoelen er om heen. 's Morgens had ik gevraagd hoeveel mensen er zouden kunnen komen, zeker weten doe je dat immers nooit. Het zouden er tussen de dertig en veertig kunnen zijn. Om drie uur was de vergadering. Leden van de onderwijsvakbond Anden zouden naar het hotel komen waar wij logeerden. Welnu, iets over drieën konden we beginnen. Niet iedereen was er, maar goed. Allereerst een hartelijk welkomstwoord door één van de bestuursleden. De voorzitter, Jorge Díaz, kon niet aanwezig zijn wegens verplichtingen in Managua, wat ik zéér betreunde. De aftrap bestond uit een algemeen verhaal over de situatie van het onderwijs in Nicaragua.

Sprong voorwaarts

In vergelijking met enkele jaren terug is er een duidelijke verbetering merkbaar, zowel in maatregelen als in het contact met de regering. Anden beschouwt de huidige FSLN-regering als vrienden die betrokken zijn bij het vakbondsleven. De vraag of er dan voldoende vakbondsautonomie is, werd uiteraard beantwoord met: 'Natuurlijk, in de onderhandelingen gaan beide partijen voor hun eigen zaak. We zijn overigens tevreden met de mogelijkheid tot onderhandeling, want in vorige regeringen was zelfs dát niet mogelijk. Stakingen waren toen het enige middel om iets gedaan te krijgen. Gelukkig is die tijd nu voorbij.' De mogelijkheid om de macht (mée) uit te voeren is merkbaar toegenomen. Er is sprake van een vakbonds bewustzijn in regeringskringen. Dat drukt zich uit in salarisverhogingen, minimaal als prijscompensatie. De strijd om het uitbetaald krijgen van achterstallige uitbetalingen is in volle gang, en de vooruitzichten zijn goed, zo werd gezegd. Wat betreft de aandacht voor de kwaliteit van onderwijs: er is een grote sprong voorwaarts gemaakt door het onderwijs vanaf 11 januari 2007 gratis te maken, dit na een tijd van neoliberal beleid waarin voor alles betaald moest worden. Er gaan nu veel meer kinderen naar school. Schooluitval komt later in deze vergadering nog uitgebreid aan de orde. Zoals ik aan het begin van de vergadering gezegd had, was een actieve deelname aan deze bijeenkomst zeer gewenst. En inderdaad, 'de zaal' roerde zijn mondje. Betrokken leden discussieerden mee. Zo wees een van hen erop, dat de achterban van de vakbond goed op de hoogte behoort te zijn van de onderwijspolitiek en van welke onderhandelingsonderwerpen wel en niet op de agenda moeten komen. Hiervoor is communicatie noodzakelijk. Ieder werd aangeraden op zaterdagochtend om zes uur naar de radio te luisteren: dan worden de onderwijsproblemen besproken en voorstellen gedaan ter verbetering. Ook het bijwonen van de *asambleas* (regionale vakbondsvergaderingen) is belangrijk om op de hoogte te raken en te blijven. Kadervorming van leden, die op hun beurt leden kunnen informeren, werd als prioriteit genoemd. De 'missie' van Anden is: het onderwijs als een recht beschouwen voor iedereen en het onderwijs op iedereen afstemmen. Ook dát is kwaliteitsverbetering: het veranderen van de traditionele onderwijsprogramma's. Zo vindt er elke maand een studiedag plaats om de maandprogramma's te evalueren en te plannen. Dat zijn intensieve werkdagen, waar alle leerkrachten van de diverse jaargroepen uit het basisonderwijs hun programma's en manieren van werken tegen het licht houden.

Schooluitval blijft actueel

Na deze uitwisseling van visies en ervaringen met het huidige onderwijs, kwam het voor ons belangrijke agendapunt 'schooluitval' aan de orde. Schooluitval, kinderarbeid en school als de beste werkplaats, zijn thema's die alles met elkaar te maken hebben. Allereerst dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen schooluitval op het platteland en in de stad. We hebben voornamelijk stil gestaan bij de situatie in de dorpen en *comarcas* (afgelegen buurtschappen).

Bijna het hele jaar is de uitval een thema voor de leerkrachten. In de maand mei begint het klaar maken van de grond en het zaaien, planten en poten. Enkele maanden later wordt er geoogst, met daaropvolgend de start van de *corte de café* (de koffiepluk). Na de koffiepluk komt de grote vakantie, eind december en januari. Pas dan is het enkele maanden rustig en is er onderwijs mogelijk, wat natuurlijk minimaal is.

Anden-leden wachten tot de vergadering begint en laten zich fotograferen
foto's: Cil de Vries

vergaderzaal tijdens de bijeenkomst

De kinderen moeten zich inschrijven (*matricular*). De regering betaalt volgens het aantal ingeschreven kinderen. Vroeger -toen er sprake was van zogenaamde autonome scholen- werd daar veel misbruik van gemaakt door leerlingen en leerkrachten te faken. Er kwam geld voor niet-bestaande leerlingen, en dus ook voor uniformen, schriften, potloden en onderwijzers. Dit geld kwam in andere zakken terecht dan de bedoeling was. Dat is nu gelukkig niet meer het geval.

Vroeger bestond er een soort van kinderbijslag: voor elk kind ontving de -meestal alleenstaande- moeder vijftig dollar per jaar. Veel ouders beschouwden dit als een stimulans meer kinderen te nemen. Toen dit werd afgeschaft, omdat het effect wellicht bekend raakte, pikten veel ouders dat niet. Als 'sanctie' schreven ze de kinderen niet in voor het (verplichte) onderwijs. Het niet deelnemen aan onderwijs heeft dus, evenals de schooluitval, veel oorzaken.

Onderscheid stad - dorp

Ook tijdens de vergadering kwam de economische reden van kinderarbeid om de hoek kijken. Een logisch verhaal, zo lijkt, want de kinderen uit arme tot extreem arme families moeten het eerst en het meest gaan werken. Hoe dit probleem te onderwerpen? 'Door de ouders bewust te maken', werd meteen geroepen, en 'Door deze ouders met geld te helpen'. Dit wordt soms ook al gedaan. Maar de vraag rijst dan: wie wel, wie niet en tot wanneer en ... is dat geen beloning op afhankelijk zijn? Dit probleem wordt onderkend. Ook werd gewezen naar de vorige neoliberale regering, die hierin niet geïnteresseerd was: 'Dus zitten we nu met de gebakken peren'. Toen werden er veel nieuwe scholen gebouwd zonder te kijken voor wie en waar, met als gevolg veel lege lokalen. 'Wij als onderwijsgevers hebben de taak niet meer mee te doen met dat soort oneigenlijke spelletjes. We waren getuige van die praktijken zonder echt op te treden. Ook wij moeten bereid zijn ons in te zetten voor beter onderwijs en niet vervallen in een soort zelfmedelijden, dat passiviteit en mopperen tot gevolg heeft.' Onze prioriteit nu ligt niet zozeer bij nieuwe schoolgebouwen of iets dergelijks, maar op het alfabetiseren van ons volk.

Conclusie van dit gedeelte was: om schooluitval tegen te gaan moeten we twee strategieën ontwikkelen: één voor in de stad, één voor in de *campo* (dorpjes en comarcas). Als proef beginnen we met vier scholen: twee op het platteland en twee in een stedelijke omgeving. Anden jaagt het nadenken hierover aan. Het voorstel is om dan ook twee groepjes te maken die dat proces aansturen. Dat hoeven dan geen bestuursleden van Anden te zijn, zeker ook leden uit de basis zijn hierbij zeer welkom. Concreter konden we het niet maken.

Beurzenproject

Wat het beurzenproject betreft: in de zaal zaten nogal wat *becados*: leerkrachten die met een beurs -om in Matagalpa naar de universiteit te komen- in staat gesteld worden te studeren. Allen die nu een beurs ontvangen, houden deze tot ze afgestudeerd zijn. Zo was één van hen na vijf jaar afgestudeerd als scheikundige, een waar applaus viel haar ten deel! De rest van het geld werd gebruikt voor een soort opfriscursus op de universiteit: een cursus waarin modernere pedagogische inzichten behandeld worden, zodat leerkrachten bekwaamer worden in hun vak. Het deelnemen geeft uitzicht op salarisverhoging. Het ministerie van Onderwijs stond er indertijd (2007) achter! De 35 Anden-leden namen van juli tot november 2007 eraan deel. 34 van deze deelnemers hebben de cursus succesvol afgesloten. Daarna is deze cursus niet meer gegeven. Op de vraag waarom ze niet nog een cursus georganiseerd hadden, kwam als antwoord: er was niet voldoende geld. Dus -vinden we- moeten we op korte termijn het een en ander regelen, zodat de tweede cursus van start kan gaan. Er was vooraf ook een ander voorstel en wel van de kant van Jorge Díaz, de voorzitter. Hij had gesuggereerd om leerkrachten van een basisschool met een cursus de kans te geven een bevoegdheid te halen om leraar te worden op een middelbare school. Dit lijkt ons echter meer een taak van het ministerie dan van een vakbondsorganisatie. Het is wel van belang, dat 35 andere leerkrachten nu de kans krijgen de geplande deskundigheidsbevordering te gebruiken ten gunste van hun eigen carrière. Ook de follow-up heeft de noodzakelijke aandacht om het wegzakken van kennis en vaardigheden te voorkomen.

De vergadering werd besloten, gevolgd door het uitdelen van het geld als 'beurs' voor het transport. Een steeds weer dankbare gebeurtenis, uitgevoerd door het Comité Mano Vuelta. We kletsten wat na en maakten voortreffelijke voornemens, die nog niet SMART geconcretiseerd werden. Ik hoop wel, dat het niet zonder vervolg blijft.

Toon Oomen

Naschrift:

Juist in deze periode (najaar 2009) heeft men in Matagalpa de draad weer opgepakt. Er ligt een ontwerp om weer een cursus aan leerkrachten te gaan geven. Dit wordt een cursus voor veertig mensen uit de hele regio, vooral uit de dorpen dus. Het geld komt van donaties van onder anderen AOb-leden en geïnteresseerden in beter onderwijs in Nicaragua. Onze dank gaat uiteraard naar hen!

Wil en Toon bij het uitdelen van de beurs voor studerende leerkrachten

Back in Town [4-slot]

Mededelingen van een fysiotherapeut

Rob Muller (fysiotherapeut met specialisatie baby's en kinderen) maakte deel uit van een delegatie die enkele jaren terug naar Matagalpa vertrok. Samen met zijn vrouw Betty keerde hij al verschillende keren terug naar Matagalpa om er te werken en cursussen te geven. Vrienden en familie houden zij telkens per mail op de hoogte van hun ervaringen en hun werk daar. Vorig jaar konden ook de ¡Cómo No!-lezers via 'Regilio Tuur, sister Rebecca, Raphael en vele anderen' meeleven met Rob en Betty. Ook nu mochten wij als redactie weer een selectie maken uit hun aanstekelijke en ontroerende berichten.

House of Soul - 23 januari

Als god ooit een plek op aarde heeft gereserveerd om op vakantie te gaan dan is het deze plek. Op het uiterst zuidelijke puntje van Nicaragua, aan de westkust, ongeveer tien kilometer van de grens van Costa Rica, ligt San Juan del Sur. Na een vier uur durende rit spraken we af bij een restaurant waar Randy ons oppikte. Randy is een laid-back middenveertiger uit Chicago. Hij zal wat centen verdienen hebben, want hier in een privé-baai heeft hij zijn eigen *beachhouse* gebouwd. Er staan nog wat andere optrekjes maar dat van hem ligt bijna aan de baai. Over de rand van het met kleine azuurblauwe mozaïeksteentjes bedekte zwembad kijken we uit over deze kleine privé-baai, waar volgens de eigenaar dolfijnen regelmatig komen spelen. De meeste eigenaren van de woningen hier komen alleen maar met kerst en Pasen; dus op dit moment hebben we het rijk voor ons alleen. De kam beschermt ons tegen de harde beatsounds van de feesttenten in San Juan die aan het strand liggen. Op de weg hierheen doen we wat inkopen voor de komende dagen, een paar Corona's, Mexicaans bier, en een fles Grand Reserva Flor de Caña zeven jaar oud, met een groot pak ijs voor de koeling. Voorlopig staan we niet droog.

Randy en zijn mooie Nicaraguanse *compañera*, Brenda, zijn gastvrije mensen en we praten over hoe hij op deze wonderbaarlijke plek is beland. Via internet kwam hij terecht in San Juan en bouwde hier zijn droomhuis. Je proeft de diverse stijlen die hij op zijn reizen door de wereld heeft opgedaan. De begane grond heeft een open keuken met een grote koelkast. Je kunt er je eigen maaltje maken. Ik heb Randy en Brenda beloofd om vandaag wat satés te bereiden met wat orah areh.

Het is nu 6.45 uur en de ochtendzons komt boven de kam en begint onze lichamen te verwarmen. Zittend aan de tafel aan de rand van het zwembad geniet ik van het uitzicht op de baai. Een grote roofvogel passeert op ooghoogte ons terras en kijkt achteloos vanuit de hoogte op ons neer. Hij is zwart van kleur en heeft grijze veren aan de toppen van zijn vleugels. Zijn kop is felrood gekleurd. Subtiel zweeft hij op de thermiek van de wind en hij lacht mij uit, mijn grove motoriek observerend, wanneer ik loop, zwem of zelfs lig. In de baai duiken zwartgekleurde visarenden naar het water om hun maaltje vis te vangen. Een lokale visser passeert op de weg naar de baai. Tuttoo, de zwarte labrador van dit huis, begint acuut te blaffen. Hij ziet er vervaarlijk uit maar is een intense kroeler, net als Foppe onze hond. Randy vertelde dat enkele weken geleden walvissen op zee deze baai passeerden. Je zag ze spuiten aan de oppervlakte en hun grote staartvinnen verheffen als ze weer de diepte indoken. We zijn benieuwd of wij ook verrast worden door deze grote zeereizigers.

De rust die deze baai uitstraalt, de natuurgeluiden, zoals het ritselen van de bladeren aan de bomen, de wind en de vogelgeluiden, maken het gemakkelijk voor me om afstand te nemen van de hectische weken in Matagalpa. De innerlijke rust keert weer. Deze plek en zijn aardige mensen zijn daar een toegevoegde waarde bij.

Catch the dauphin - 24 januari

Na een lekker ontbijt van fruit, sterke koffie en *scrambled eggs* met toast zijn we deze morgen het stadje in gegaan. Randy zette ons af bij het begin van het strand zodat we langs de vloedlijn naar de strandtentjes van San Juan konden lopen. Het stadje bestaat uit drie straten in een U-vorm. Je bent er zo doorheen gelopen en ze verkopen er alleen troep. San Juan is een van de beste plekken op deze aard waar surfers geweldig kunnen *boarden*. Aan het strand zie je er

niets van maar zowel ten zuiden als ten noorden op twintig minuten rijden, schijnen er geweldige golven te zijn waar onze surfguys *terrific* op kunnen rijden. Het zal wel, maar het heeft niet echt een relaxed sfeertje. Je ziet er *chicas* met opgepompte tieten. Het ergste was een knauwende Amerikaanse tante van over de zestig met een leren huid op haar gezicht, armen en benen maar wel met plastic pompoenen waar Pamela Anderson nog jaloers op zou zijn.

Vanmorgen vroeg ik terloops aan Randy of hij toevallig ook een gitaar had. Ja, een vriend van hem had er een achtergelaten in een koffer. Mijn mond viel open toen een Martin countrygitaar te voorschijn kwam. Ik heb Randy bijgepraat hoe bijzonder een Martin gitaar voor mij was want Mr. Slowhand, Eric Clapton, Don McLean, John Denver en Paul McCartney spelen allen op een Martin. Alleen de Everly Brothers bespelen een Gibson, maar dat past beter bij hun specifieke stemgeluid. Van ongeveer acht tot tien uur was het country time. Eagles, Beatles, Don en Phil Everly en verschillende Denver-songs kwamen uit de klankkast van deze Martin. Wat een genot om daarop te spelen. Bye, bye love ...

Het heeft vannacht gestormd, hoewel wij daar aan de beschutte achterzijde van het huis weinig van gemerkt hebben. Volgens Randy was het anderhalf jaar geleden dat de wind deze sterkte had. Het is nog steeds bewolkt, de wind is ongeveer kracht vier. Na het ontbijt besluiten we een wandeling naar het strand te maken.

We verzamelen mooie schelpen en stenen in aardetinten. Halverwege de heenweg moet ik al gaan kiezen welke exemplaren ik in mijn broekzakken bewaar daar anders mijn *beachshort* over mijn strakke billen begint af te glijden. Als we de zuidkaap van de baai ronden, passeert opeens een visarend -een

San Juan del Sur

foto's: Betty Muller

Rob en Tuttoo

Rob in de keuken van het House of Soul

mooie wit gevederde borst, kleine spitse kop, de grootte van een vrouwtjestorenvalk- duikend en scherend vlak over de oppervlakte van baai. Een grote en diepe kloof betekent het einde van onze heenweg naar nog een tweede baai. Tuttoo heeft er ook genoeg van en begint alvast aan de terugweg. Een lokale vissersvrouw zit al een uur met een krabber tussen de stenen naar kokkels te zoeken. Als we op de terugweg haar vangst van een kokkel zien dan lijkt dat vanavond wel een heel waterige bouillabaisse te worden.

We're really having a good time - 27 januari

Natuurlijk ga ik het vandaag niet hebben over de zon, die hier altijd schijnt en het eten dat voortreffelijk smaakt. Nee, deze ochtend werden we rond half zes wakker gebruld door de apenfamilie die aan de overkant van de vallei gezellig zat te mutsen. Samen met Tuttoo ben ik op onderzoek gegaan en hebben we de helling aan de overzijde beklommen. Tuttoo werd helemaal gek van de apen. De familie bestaat uit ongeveer tien leden. De baas zit in de top van de boom als een soort bewaker. De klim naar de top van de helling is erg steil en ligt vol losse stenen, maar over de top wordt je beloond met een schitterend panorama over de baai van San Juan. In de verte zie je de kustlijn van Costa Rica met zijn bergen in de ochtendzon.

To make you feel my love - 28 januari

We zijn bijna aan het eind van deze rondreis die de Magical Mystery Tour heet. Je weet immers aan het begin nooit waar de bus je heen leidt of waar hij onderweg stopt.

De basis cursus voor de moeders lijkt zijn vruchten af te werpen. Zelf sta ik verbaasd dat deze jonge vrouwen zonder noemenswaardige vooropleiding zo snel de praktische zaken uit deze cursus hebben opgepikt. De intensieve cursus was mogelijk te hoog van niveau en ook te snel qua tempo. Ik ben toch tegen grenzen aangelopen, met name van de stafleden van de LFE, wat bij mij enige irritatie opwekte. Ze knikken keurig van ja, als ik vraag of ze de cursusinformatie gaan integreren in hun behandelingsaanpak, maar ik voel een duidelijke afkeer. Het versterkt het gevoel dat op dit moment het maximale eruit is gehaald. Het lijkt me zinvol om de komende tijd af te wachten wat ze gaan doen met deze drie intensieve cursussen en of er vragen komen van hun zijde.

jubileumjaar

4^e kwartaal 2009 • nr 96

Het straatjoch dat Betty beschreef in haar stukje, raakt je diep in je hart. De rand van de stoep als je woning, het is haast niet voor te stellen. Voor de opvang van deze kinderen is er een speciaal programma gerealiseerd waar Jesse en Martijn, twee studenten uit Tilburg, vorig jaar een half jaar intensief aan meegewerkt hebben.

Als je dit werk doet, moet je enigszins *weird, loco*, gek zijn. Bevlogen zijn is geen probleem, emotioneel erbij betrokken raken kan je wereld aardig op z'n kop zetten. Doorzettingsvermogen is een eerste vereiste (vanwege de vele teleurstellingen), maar een goede focus op je doel is een *must*. Tenslotte is het aan de bevolking om het op te pikken. Het enige dat je aanreikt is ondersteuning en coaching. Het is een vrolijk en hardwerkend volk, maar er zijn nog vele hobbels te gaan.

In de hoofdstaat van Matagalpa groeit het aantal four-wheel drive pick-ups met het jaar. *Off the road* motoren van Chinese en Japanse makelij zijn erg macho en mountainbikes zie je steeds meer. Aan de kleding van de jeugd zie je dat ze schoner en moderner zijn dan twee jaar geleden. Jeans met horizontale gaten erin geknipt zijn op dit moment in de mode.

Grote tegenstellingen kom je elke dag tegen. Op de eerste dag waren we getuige van deze schrijnende verschillen, toen we enerzijds het tentenkamp fotograferden en aan de overkant koffie dronken in het Crowne Plaza hotel.

De rust die we de afgelopen week in Casa del Soul ervaren, voelt als een warme deken ten opzichte van de schelle en harde kakofonie van geluiden in het noorden. Het is daarom een prima overbrugging naar onze wereld in Nederland.

Onze Magical Mystery Tour-bus brengt ons morgen nog naar Las Mercedes, het hotel tegenover het vliegveld in Managua, waar we vrijdagochtend vroeg via Houston naar Amsterdam vertrekken.

Met al deze verhalen uit het dagboek heb ik getracht mijn beelden op mijn netvlies met jullie te delen en voor zover mogelijk mijn liefde voor dit land over te brengen ...

*I could make you happy,
Make your dreams come true
Nothing that I wouldn't do
To the end of the earth for you
To make you feel my love ...
(Bob Dylan)*

Rob Muller

Naschrift - Breda, 2 februari

I played the Martin guitar of Stephen Stills!

Randy Harvey zond mij vandaag een email waarin hij het volgende vermeldde. Zijn Amerikaanse vriend kwam de Martin gitaar ophalen en vertelde terloops dat deze gitaar eens toebehoorde aan Stephen Stills van Crosby, Stills, Nash and Young uit de zeventiger jaren, beroemd onder meer van hun elpee *Déjà Vu*. Ik vond ze al aardig klinken, de tonen uit die klankkast, maar het geeft nu wel een apart gevoel dat ik op deze beroemde gitaar heb gespeeld. Kijk op http://nl.wikipedia.org/wiki/Stephen_Stills en je ziet een prachtige foto van Stephen met deze beroemde Martin gitaar.

Een land van niks Nicaragua nu

Wat voor mij duidelijk is, is dat 't hier helemaal de verkeerde kant uit gaat. Omdat de Nicaraguaanse liberalen zelf niet in staat zijn hun eenheid te bewerkstelligen, was Hans van Baalen uitgenodigd tijdens zijn trip door Midden-Amerika ook Nicaragua aan te doen.

Tijdens zijn verblijf heeft Van Baalen publiekelijk zijn afkeuring laten blijken ten aanzien van een aantal aspecten van het beleid van president Ortega. Of hij daarmee over de (diplomatieke) schreef is gegaan, weet ik niet. Ik heb in de kranten de verslagen gelezen en op de tv een persconferentie gezien. In die verslagen gaat 't bij de kritiek om de fraude bij de gemeentelijke verkiezingen van november 2008 en om het schenden van de grondwet om herverkiezing van Ortega mogelijk te maken (zes sandinistische leden van de Hoge Raad namen tijdens een vergadering waarvoor andere leden niet waren uitgenodigd het besluit om een grondwetsartikel te schrappen. Een bevoegdheid die alleen het parlement heeft). Ik ben nergens tegengekomen dat Hans van Baalen Ortega uitgesproken/beledigd heeft. Maar het FSLN vindt dat buitenlanders geen kritiek mogen uitoefenen. Toen de Zweedse ambassadrice Eva Zettenberg een paar jaar geleden kritische opmerkingen maakte over onder meer het verbieden van abortus op medische gronden, werd ze uitgemaakt voor heks. Niks geen inhoudelijke reactie, schelden is het beleid. En dat terwijl de Venezolaanse president Chávez hier in redevoeringen openlijk tegen Ortega zegt dat ze dit en dat moeten doen. Nederland werd een land van niks genoemd door de waarnemend minister van Buitenlandse Zaken Coronel Krautz. Ortega zei iets dergelijks een aantal jaren geleden over de donorgemeenschap hier naar aanleiding van kritische opmerkingen. 'Laten ze ophoepelen en hun kruimeltjes kunnen ze houden', riep Ortega zijn aanhangers toe. Dat klinkt heel dapper en de aanhang lacht zich rot. Maar Nicaragua heeft de hulp van de donoren hard nodig en zowel Coronel Krautz als Ortega spelen met de armen. Die hulp krijgen ze niet als een blanco cheque, daarover worden afspraken gemaakt, onder meer in het kader van *good governance* (zeg maar democratische instituten). Ortega wil echter hier wat hij een socialistisch systeem noemt vestigen, geen democratie. En daar wringt dus de schoen. Ortega wil de donoren gebruiken bij het vestigen van zijn socialisme en als de donoren kritiek hebben, krijgen ze een grote mond.

Terug naar Van Baalen. Hij was hier om bij te dragen aan de eenheid tussen de liberalen, zeg maar tussen Alemán en Montealegre. Hij zal dus niks zeggen over de veroordeling tot twintig jaar gevangenis van Alemán. Maar als Van Baalen het nou écht goed voor heeft met de Nicaraguaanse bevolking had hij nou juist wel die corruptie moeten aankaarten. Met naam en toenaam? Nee, wel zeggen dat een liberaal geen corruptie pleegt en alleen een overheidsfunctie heeft om het land vooruit te helpen. Met wat Van Baalen nu heeft gedaan, schiet niemand wat op. Aanstaaende zaterdag, 21 november, is er een demonstratie gepland, georganiseerd door groeperingen die de verkiezingsfraude en de schending van de grondwet aan de kaak willen stellen. Toen dat bekend werd, riep het FSLN ook op te gaan demonstreren. De ervaring van het afgelopen jaar leert dat dat tot geweld leidt (het FSLN organiseert, tegen betaling, met knuppels en kapmessen gewapende jongeren). Vervelend genoeg heeft de politie toestemming gegeven voor allebei de demonstraties en het FSLN maakte gisteren bekend dat zij de route gaan volgen die door de oppositie was gekozen. Dat belooft nog wat ...

Nicaragua-post van **Bart**, onze correspondent in Managua

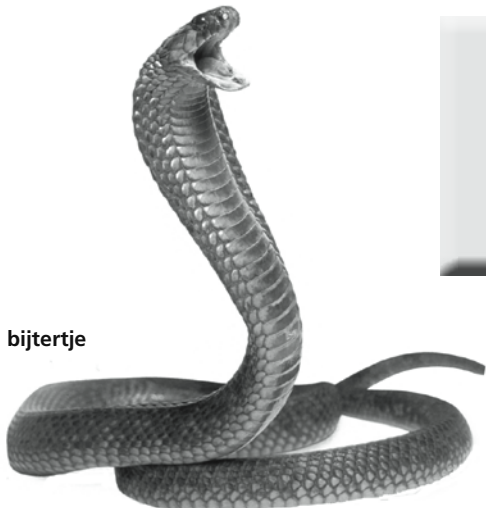

Hans van Baalen kreeg in Nicaragua veel belangstelling van de pers;

cartoon van Pedro X. Molina in *El Nuevo Diario* van 17 november jubileumjaar

Wat weten we nou eigenlijk van Matagalpa? [3]

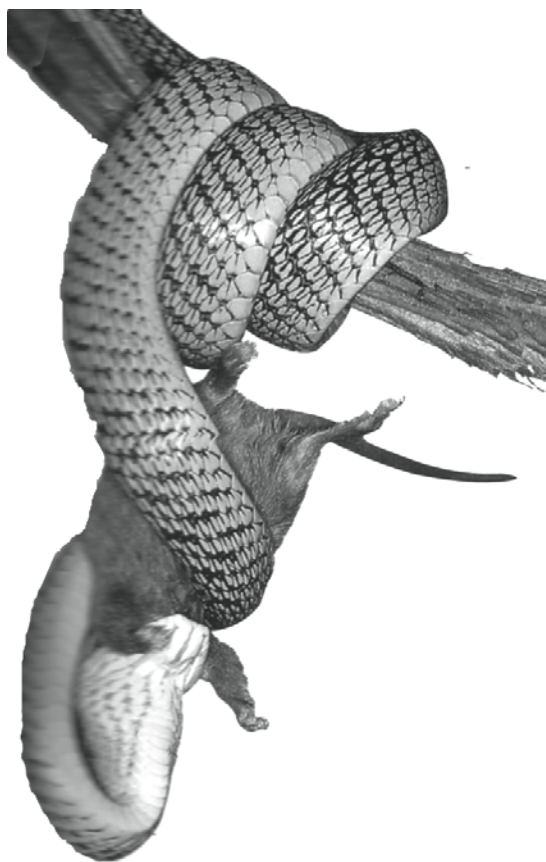
bijtertje

Maar eerst: Wat weten we nou eigenlijk van slangen?
Ajakkes, van die glibberige, dodelijke bijt- en wurgslinter!
Precies, die.

Wat zegt de wetenschap erover?

Slangen, Phylum: chorcdata, classificatie: reptilia, orde: squamata, suborde: serpentes (ophidia), ongeveer 2900 soorten (bijtertjes, wurgers, ...), 18 families (of een paar minder, want sommige wetenschappers combineren bijvoorbeeld boas en pythons in één familie. -Geen idee of ze verjaardagen vieren). Ja, nou ja, eh, heel geleerd. Ze zijn ook anders in te delen, lees maar:

wurrg, wurg, hap, schuif

In de *hele* wereld komen slangen voor, behalve in de poolgebieden, op IJsland, Ierland, Nieuw-Zeeland en enkele kleine oceaaneilanden. De kleinste slang is zo'n vijftien centimeter, de grootste elf meter en veertig centimeter! *Bijt, bijt, wurg, wurg ... Zo'n elf-meter-beest schuift je zo naar binnen. Hap, schuif, schuif ...* De meeste slangen leven op de grond, maar er zijn ook gravers, zwemmers en boomwoners. Zwemmen kunnen ze trouwens allemaal. Je weet het: ze hebben geen poten, maar soepele schubben waarmee ze aardig uit de voeten kunnen, maar met een sprintje blijf je ze wel voor. Echt snel (héél snel!) zijn ze alleen met bijten. Maar goed, dan moet je er al zowat *naast* staan. En ze laten schrikken. Tenslotte ben jij x-keer groter dan zo'n doorgeschoten wurm, dus dat lukt je beslist. Je kunt ook op hun staart gaan staan (om hun snelheid te testen), want daar hebben ze een bloedhekel aan. Wij, mensen, hebben geen staart meer, anders zouden we dat wel begrijpen. Wij mogen het stellen met een stuitje en als je dat al eens gestoten hebt (het is nog erger dan 'telefoon' in je elleboog!), weet je een beetje wat een staartachtige in zo'n geval meemaakt. Waarmee gezegd kan worden dat slangen ook net mensen zijn en dat er heel aardige types, echte knuffels, bij zijn. Ga maar kijken en aaien in het Reptielenhuis.

Kortom, gegroet vanaf de oevers van het geheimzinnige meer naast de al even geheimzinnige heuvel Apante bij Matagalpa (zoek maar even op op de kaart die je hebt gekocht -nog even kunt kopen- van de Stedenband, zie onder).

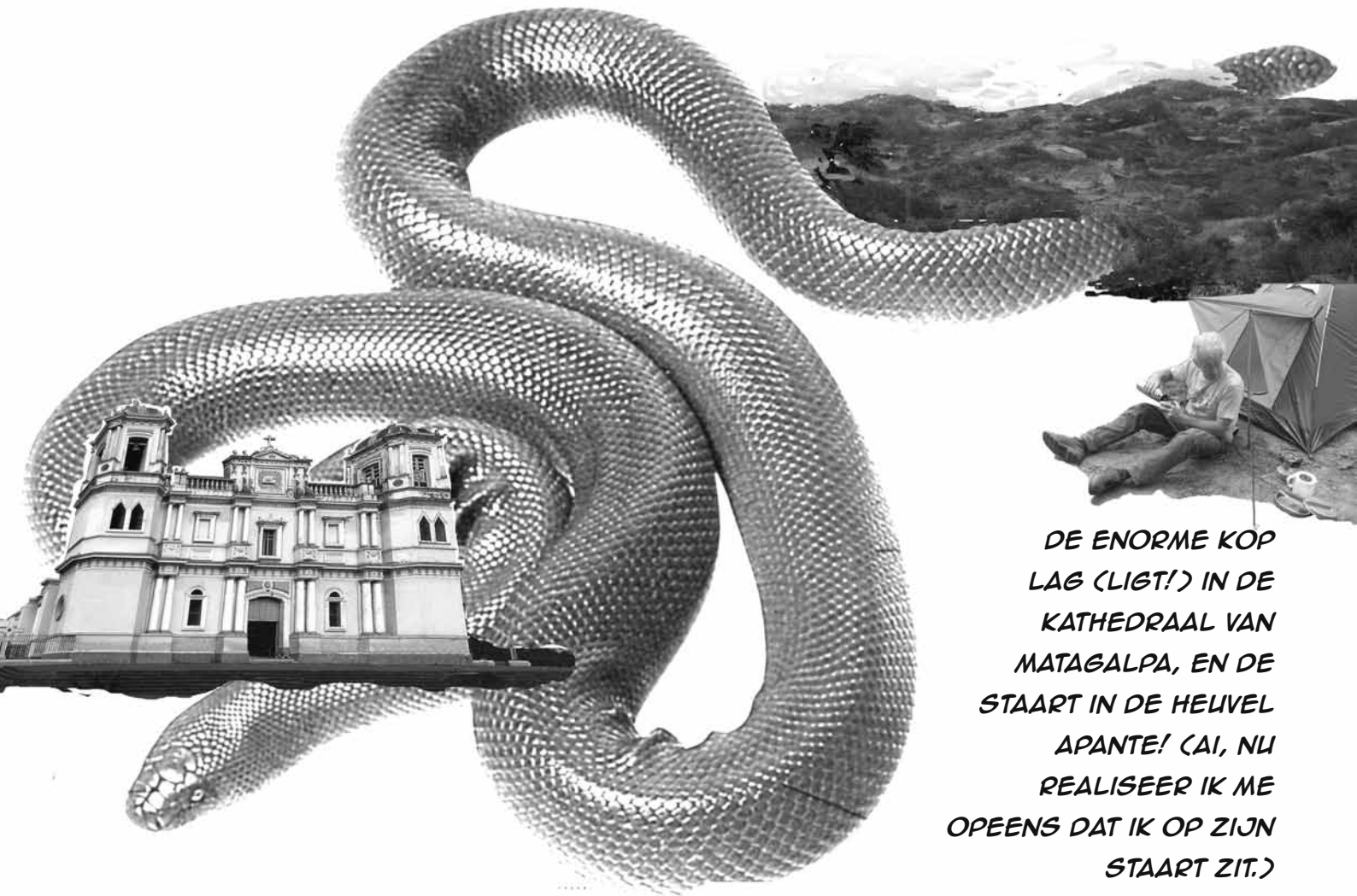
Kijk jij wel eens *anders* naar de dingen om je heen? De wereld is niet echt, weet je. De wereld is zoals jij hem ziet. Dus kun je ook anders kijken. Nou dat deed/doe ik hier ook. En dan lijkt het alsof een reusachtig wezen een kuil heeft gegraven (het meer) en het zand op een hoop heeft gegooid (de heuvel die van de bewoners de naam Apante kreeg). Overigens is de heuvel niet van zand, maar van rots. Ik kan het weten, want ik heb mijn idee (kuil-hoop) natuurlijk getest. De kuil is van zacht water, de hoop van loeihard steen, auw! Je kunt de dingen in de natuur onderdelen van een *schepping* noemen. Overall in de wereld vind je verhalen over goden en godinnen, die de aarde geschapen zouden hebben. Maar er zijn minstens zoveel verhalen over reuzen en andere mythische wezens, die spelenderwijs of met woedend geweld de wereld onderstevoren gooiden/gooiden. Ofwel wat zou je denken van (de legende van) ...

de Slang van de drie haren

hap, schuif

Lang, lang geleden, toen de eerste mensen zich vestigden op de plek, die uitgroeide tot wat nu Matagalpa heet, kregen diezelfde bewoners heibel met een priester (van een geloof uit die tijd), en het ging er zó heftig aan toe, dat ze de priester afranselden. De man strompelde naar zijn muidier en vluchtte. Maar bij het weggrijden sprak hij een vloek uit over de bevolking. Nadat, zoals dat heet, de gemoederen waren bedaard, begon het volk zich af te vragen wat de vervloeking nou precies betekende. Misschien ging het ze allemaal een beetje boven de petjes, misschien hadden ze de priester zó mishandeld dat hij niet eens meer verstaanbaar kon praten (tot zover de vrijheid van meningsuiting!). Gewoon gaan vragen is beter dan blijven gissen zullen ze ook gedacht hebben, en na wat zoeken vonden ze de priester. Die was, zoals het priesters betaamt, allang niet boos meer, maar wel verdrietig, want hij kon de vloek niet >>

**DE ENORME KOP
LAG (LIGT!) IN DE
KATHEDRAAL VAN
MATAGALPA, EN DE
STAART IN DE HEUVEL
APANTE! (AI, NU
REALISEER IK ME
OPEENS DAT IK OP ZIJN
STAART ZIT.)**

meer ongedaan maken. Zo gaat dat wel eens in het leven, nietwaar; gezegd is gezegd. Maar wat was de vloek dan? Nogal heftig: over de hele stad lag een (onzichtbare) gigantische slang, vastgebonden met drie haren. De enorme kop lag (*ligt!*) in de Kathedraal van Matagalpa, en de staart in de heuvel Apante! (Ai, nu realiseer ik me opeens dat ik op zijn staart zit. Eh, wat was er ook alweer met op een staart staan en is *zitten* ook erg ... ?) De drie haren? Die haren zaten vast in de kloof van Yaguare (zie: de legende van Yassica en Yaguare, Matagalpa 1), die dwars door de stad loopt, namelijk door de wijk Palo Alto (kijk maar weer even op de plattegrond). Naar het verhaal luidt zijn er intussen twee haren losgesprongen, waarmee de slang nog maar met één *strakgespannen* haar aan de grond is vastgeketend. Maar ... pling! en dan? Als die laatste haar het begeeft, zal Apante instorten (*blijf staan!*) en zullen er gigantische waterbronnen vrijkomen, die het hele gebied zullen overstromen. Matagalpa zal dus onder water komen te staan. Frisse priester, en dat alleen maar voor een pak slaag. De meeste bewoners blijken de legende te kennen en velen geloven er (maar liever?) niks van. Anderen bevestigen dat de vervloeking een keer zal uitkomen ... Misschien moet ik wat hoger de bergen in?

Hartelijke groet vanonder Apante (*blijf staan, blijf staan!*)

Jaques Weijters,
Matagalpa, 3 november, 2009

SPECIALE AANBIEDING

(nog slechts enkele voorradig ...)

Wil je een landkaart van Nicaragua en de plattegrond van Matagalpa in origineel Nicaraguaanse uitvoering (Ediciones Nicarao)? **Dan is hier je kans!** speciaal ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Stedenband Tilburg-Matagalpa nú te bestellen:

Landkaart van Nicaragua ... **6 euro** (inclusief porto)
Plattegrond van Matagalpa ... **6 euro** (inclusief porto)
Interactieve dvd Matagalpa
(productie: Frans Couwenberg) ... **5 euro** (inclusief porto)

Bestellingen via:

Stedenband Tilburg-Matagalpa, Spoorlaan 346, 5038 CC, Tilburg
of 013 5368706 of marian@tilburg-matagalpa.nl

Casa Materna

Casa Materna
foto's: Theo Hol

gift voor het Casa Materna
foto: Marie José Hendriks

Geld verzamelen voor voedsel voor vrouwen die verblijven in een Casa Materna is een mooi project dat niemand wil steunen. De vrouwengroep van de Stedenband Tilburg-Matagalpa doet dat wel!

In Nicaragua staan verschillende opvanghuizen voor (arme) vrouwen die bijna gaan bevallen. De voorzieningen thuis zijn vaak zo slecht, dat de overheid wil dat de vrouwen niet thuis maar in een Centro de Salud (gezondheidscentrum) of ziekenhuis bevallen. Als vrouwen daar ver vandaan wonen, mogen ze van tevoren naar een Casa Materna om daar te wachten op hun bevalling. Dagelijks kunnen zij voor controle naar het gezondheidscentrum of er komt een verpleegkundige langs voor controle. Verder zijn daar geen voorzieningen. De overheid zorgt voor huisvesting, licht en water. Voor het voedsel moeten de vrouwen zelf zorgen. De vrouwen die gebruik maken van de Casas Materna zijn arme mensen die geen privé-kliniek kunnen betalen.

Het Casa Materna in Matagalpa vormt een uitzondering in Nicaragua. Er is meer dan alleen opvang. De vrouwen van de hele regio Matagalpa die naar een ziekenhuis moeten omdat er medische ingrepen nodig zijn bij de bevalling, gaan naar het Casa Materna van Matagalpa. Daar is een arts en een verpleegkundige aanwezig die voor de dagelijkse controle zorgen. Op het moment dat de bevalling zich aankondigt, wordt de vrouw met de auto naar het ziekenhuis vervoerd. De volgende dag worden zij en haar kind daar stipt op tijd weer opgehaald en is er in het Casa Materna weer nazorg door arts en verpleegkundige.

Casa Materna in Matagalpa is zeer goed georganiseerd. Dag en nacht is er iemand aanwezig. Dagelijks zijn er controles door de arts. Er wordt voorlichting gegeven over geboortebepaling, voedsel en hygiëne. De vrouwen doen aan zwangerschapsgymnastiek. Er worden educatieve gezelschapsspelletjes gedaan. Voor ons zijn al die dingen vanzelfsprekend, maar voor Nicaragua is dit uniek. Dit Casa vol warme, deskundige en bekwame mensen verdient veel steun voor al het goede werk. De vrouwengroep van de Stedenband zet zich in om de vrouwen te voorzien van voedsel tijdens het verblijf in het Casa Materna.

Els van Wijk

Casita

Wat een heerlijke rust heerst er in het Casita dat tegenover het Casa Materna staat. Het is een oase in de drukke, stoffige stad. Een aanrader voor iedereen die in Matagalpa wil logeren. Tijdens je verblijf kunnen zij zorgen voor ontbijt, maar er is ook een volledige keuken waar je zelf kunt kokkerellen. Het Casita is het logeerkamer van het Casa Materna en kan door iedereen gehuurd worden. Het grote voordeel van het huisje voor mij is dat het tegenover het Casa Materna ligt. Zo kan ik elk uur van de dag daar binnenwippen om te kletsen, te kijken, en weer informatie verzamelen. Het is voor mij een echt thuis en zo noemen de vrouwen van het Casa Materna het ook: jouw huis!

's Morgens ontbijten in het Casa Materna; zoals overal in Nicaragua: gallo pinto, ei, kaas, tortilla en een kop koffie. Alle vrouwen zijn al op, ze hebben al ontbeten en gaan aan hun dagprogramma werken. Rustig aan ...

Het moet voor de vrouwen een erg vreemde ervaring zijn om in zo'n mooi huis te verblijven.

Zij komen uit huisjes die van leem en hout zijn, van planken en golfplaten en die gewoon zand op de vloer hebben. Zij hebben al een hele reis van uren rijden in een schommelende bus over wegen vol gaten en kuilen achter de rug om hier te komen. Zonder familie wachten ze op een bevalling die risico met zich meebrengt voor haar en het kind. Daarom is het zo belangrijk dat zij terecht komen in een Casa Materna vol liefdevolle medewerkers.

foto: Jolanda van de Grint

Muurschildering Stuivesantplein

Het Stuivesantplein is een mooie muurschildering rijker. Op een paneel van 6 bij 1,5 meter heeft Tania Gutiérrez Cerrato samen met kinderen uit de wijk gedurende een week gewerkt aan een schildering met als thema vriendschap. Op vrijdag 25 oktober zijn de panelen onder het geknal van (kinder) champagne, onthuld. De Nicaraguaanse kunstenaar was in Nederland vanwege de campagne Alle kinderen naar school. De muurschildering is tot stand gekomen in samenwerking met wijkcentrum Koningshaven.

Movimiento Comunal ontvangt prijs van Verenigde Naties

De Movimiento Comunal Nicaragüense (MCN) heeft op 1 juni van dit jaar in New York de Premio Población van de Verenigde Naties ontvangen. Een prijs die voor het eerst werd uitgereikt. Er waren ongeveer tweehonderd kandidaten.

De prijs is uitgereikt ter erkenning van het sociale werk dat de MCN verricht. In Matagalpa is de MCN een van de organisaties waarmee de Stedenband intensief contacten heeft. Die contacten zijn er voor ons vooral op het gebied van milieu, maar de organisatie is op meer terreinen actief: gezondheidszorg (seksuele voorlichting en anti-conceptie, geboorte-assistentie in de rurale gebieden, inenting) en huiselijk geweld. En uiteraard leidt de MCN de mensen die deze voorlichting geven, zelf op.

Een citaat uit de prijsuitreiking:

'De prijs wordt toegekend voor zijn buitengewone successen in de opleiding van leiders, voorlichters en gezondheidsbrigades, om de wijken en dorpen te mobiliseren en het opzetten van sociale netwerken in Nicaragua. Het doel daarvan is steeds het verbeteren van de kwaliteit van leven van de allerarmsten.'

Het aan de prijs gekoppelde geldbedrag (\$ 12.000) is besteed aan het maken van afschriften van het originele certificaat van de VN voor heel het land, een dvd waarop de uitreiking te zien is en waarop tevens wat beelden staan over het werk van de MCN. Zoals de MCN zelf zegt is de prijs een symbolisch bedrag, maar de erkenning van het werk vervult de organisatie met trots. En die trots voelen wij als sponsors van de vestiging in Matagalpa ook een beetje
Theo Smeele

Boekenmarkt

Misschien kwam het door de fantastische plek, door de dubbele kraam, het lekkere weer, het enthousiasme van de vrijwilligers of het bijzondere boekenaanbod, zoveel als dit jaar haalde de werkgroep Milieu nog niet op tijdens de jaarlijkse boekenmarkt Boeken rond het Paleis: 547 euro. Helaas deed niemand een bod op de hele kraaminhoud, terwijl 595 euro (op het laatst) toch niet teveel was. Konden we toch weer heel wat volle dozen mee terug nemen. De opbrengst gaat ook dit jaar naar een milieuproject in Matagalpa.

foto: Jaques Weijters

